

Od Redakcji

Jednym z podstawowych celów ustawowych Instytutu Pamięci Narodowej jest prowadzenie prac badawczych i upowszechnianie wiedzy dotyczącej struktur i funkcjonowania organów bezpieczeństwa państwa w latach reżimu komunistycznego. W 2004 r. ukazał się pierwszy numer pisma naukowego IPN „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989”. W zamiarze inicjatorów tego periodyku było „z jednej strony pogłębienie i skoordynowanie badań nad dziejami tego aparatu, z drugiej – w myśl odpowiednich zapisów ustawy o IPN – upowszechnianie wiedzy o nim w społeczeństwie”. Do rąk Czytelników trafia już dziesiąty numer tego czasopisma. Dotychczas na jego łamach ukazało się wiele artykułów, opracowanych dokumentów i biogramów dotyczących struktur, ludzi i przejawów działalności instytucji publicznych, które w latach 1944–1989 współtworzyły system represji władzy komunistycznej. Prezentowane teksty powstały z wykorzystaniem szerokiej i najczęściej wcześniej niedostępnej bazy źródłowej. Zdecydowana większość opublikowanych materiałów miała nowatorski charakter. Wielu autorów po raz pierwszy podjęło analizę nieznaną kwestii dotyczących najnowszej historii Polski. Pismo trwale wpisało się w nurt badań poświęconych strukturalom organów oraz przejawom represji i zbrodni komunistycznych w powojennej Polsce. Z czasopismem przez lata nawiązali współpracę historycy, którzy za przedmiot badań naukowych wzięli struktury aparatu represji lub kierunki ich aktywności wobec różnych środowisk. Wysoki poziom naukowy prac publikowanych w „ARwPL” został uznany i doceniony w środowisku badaczy zajmujących się najnowszymi dziejami Polski.

Obecnie „ARwPL” trafiła na listę czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Jest to jednak dopiero pierwszy krok w procesie doskonalenia formuły czasopisma, tak by utrwalić jego uznanie w środowisku naukowym. Zamiarem Redakcji jest konsolidowanie badań dotyczących wszystkich instytucji komunistycznego aparatu represji, by ukazując nieznaną aspekty ich funkcjonowania, przygotować podstawę do ujęć syntetycznych. W związku z tym chcielibyśmy zaprosić do współpracy badaczy innych dyscyplin naukowych: socjologów, politologów, kulturoznawców, dla których instytucje represji komunistycznych, ludzie, a także wytworzone materiały archiwalne mogą stanowić interesujący przedmiot badań, a tym samym poszerzać krąg analiz tamtego systemu.

W dziesiątym numerze „ARwPL” zachowano dotychczasowy podział na bloki tematyczne. Znalazły się w nim opisy struktur, edycje dokumentów, artykuły, biogramy i recenzje. Kilka publikowanych tekstów traktuje o mniej znanych aspektach aktywności takich służb, jak: Wojskowa Służba Wewnętrzna, Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Wojska Ochrony Pogranicza czy Ochotnicza Rezerwa Milicji Obywatelskiej. Biorąc pod uwagę fakt, że system władzy w okresie 1944–1989 w Polsce był w mniejszym lub większym zakresie powiązany z ośrodkiem decyzyjnym w Moskwie,

a organy bezpieczeństwa w państwach bloku sowieckiego znajdowały się w kręgu oddziaływania służb sowieckich, uznano, że wskazane będzie opublikowanie pionierskiego artykułu, w którym opisane zostały podstawowe funkcje, struktury i potencjał kadrowy Komitetu Bezpieczeństwa Państwowego ZSRR w latach 1975–1991. Licząc na życzliwe przyjęcie kolejnego tomu „ARwPL”, zachęcamy do aktywnej współpracy środowiska badawcze.

Na koniec pozwalam sobie przekazać słowa uznania i wdzięczności dr. Zbigniewowi Nawrockiemu, który był głównym inicjatorem i dotychczasowym redaktorem naczelnym czasopisma „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989”. Podziękowania kieruję również do wszystkich Osób pracujących dotąd w Redakcji czasopisma.

Dariusz Iwaneczko